

Prof. dr. sc. Dragutin Feletar

Veli Otok, 10. 07. 1941. – Koprivnica, 21. 06. 2023.

Dana 21. lipnja 2023. nakon kratke, ali teške bolesti u Koprivnici je preminuo Dragutin Feletar, jedan od najaktivnijih hrvatskih geografa. Rođen 10. srpnja 1941. u Velikom Otoku kraj Legrada u Podravini, no rano se preselio u Donju Dubravu u Međimurju, od kuda su mu podrijetlom bili roditelji i poznati preci. Osnovnu školu je polazio u Donjoj Dubravi i Kotoribi u Međimurju. Gimnaziju je završio 1960. u Varaždinu. Diplomirao je 1965., a doktorirao 1982. disertacijom *Industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Podravine* na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu. Kratko je radio kao nastavnik u osnovnoj školi Donja Dubrava i ekonomskoj školi u Čakovcu. Od 1966. do 1973. je djelovao kao profesionalni novinar i urednik u Čakovcu (tamo je 1968. osnovao Radio-Čakovec i 1970. Kulturno-prosvjetno društvo »Zrinski«). Kao novinar i urednik zaposlen je od 1973. do 1980. u listu *Podravka* u Koprivnici dok je u od 1980. do 1982. direktor Centra za djelatnosti u kulturi *Podravke* (tamo je osnovao industrijski muzej prehrane i KUD *Podravka*). Godine 1983. zapošljava se na Geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu, gdje prolazi sva zvanja od asistenta do redovitog profesora u trajnom zvanju. Bio je predstojnik Zavoda za geografiju i prostorno uređenje, voditelj poslijediplomskog studija, pročelnik Geografskog odsjeka, prodekan i dekan PMF-a. U okviru geografskih znanosti razvio je nastavu i istraživanjima industrijsku geografiju, a bavio se i povijesnim istraživanjima, osobito kulturne i gospodarske povijesti središnje i sjeverozapadne Hrvatske. Sudjelovao je na preko 210 domaćih i inozemnih znanstvenih skupova te bio voditelj nekoliko multidisciplinarnih projekata. Pokrenuo je i povremeno uređivao *Kajkavski kalendar*, *Podravski zbornik*, *Muzejski vjesnik*, *Donjomeđimurski zbornik*, *Podravina*. Bio je glavni urednik *Geografskog glasnika* 1985–89., a 1987–1989. predsjednik Hrvatskoga geografskog društva. Godine 1994. pokrenuo je časopis *Hrvatski zemljopis* (danas *Meridijani*) te je do 2022. bio glavni i odgovorni urednik.

Objavio je oko 90 znanstvenih i stručnih knjiga, pretežito s tematikom iz geografije i povijesti sjevernih hrvatskih krajeva. Sudjelovao je u autorstvu čak 37 udžbenika iz geografije za osnovne i srednje škole. U domaćoj i inozemnoj znanstvenoj periodici objavio je oko 300 znanstvenih radova te oko 350 stručnih i značajnijih popularnih članaka. U

foto: Ivan Zagoda

sklopu navedenoga bio je vrlo društven razvivši plodnu suradnju sa znanstvenicima iz 20-tak zemalja, a kao gostujući profesor predajući u Poljskoj, Mađarskoj, Njemačkoj, Bosni i Hercegovini, Sloveniji, i drugdje. Dao je veliki doprinos industrijskoj geografiji, regionalnoj geografiji Međimurja i Podravine, prometnoj geografiji, demografiji te kulturnoj i ekonomskoj povijesti središnje i sjeverozapadne Hrvatske. Koliko je bio širokih pogleda potvrđuju njegove četiri zbirke kajkavskih pjesama, jedna pjesničko-likovna mapa (suautor poznati hrvatski naivni slikar Josip Generalić) i knjiga putopisa. Više od pola stoljeća poticao je druge da pišu, uređivao njihove knjige i pisao im predgovore te organizirao brojne likovne izložbe. Uz sve navedeno, uspio je naći vremena za rad u ratnom izvršnom vijeću općine Koprivnica, a kasnije u gradskom poglavarstvu te na kraju kao predsjednik gradskog vijeća Koprivnice. Dobitnik je mnogobrojnih nagrada za znanstveni rad i popularizaciju znanosti. Spomenimo samo neke: Red Danice hrvatske s likom Rugjera Boškovića, nagrada za životno djelo Koprivničko-križevačke županija, nagrada Josip Juraj Strossmayer HAZU, godišnja državna nagrada za znanost Hrvatskog sabora, medalja grada i nagrada za životno djelo Grada Koprivnice, nagrada Vjekoslav Klaić, nagrada Zrinski Međimurske županije i mnoge druge. Dodajmo da je u Budimpešti 2011. proglašen europskim vitezom kulture te postao počasnim građaninom Koprivnice, Legrada, Donje Dubrave i Koprivničko-križevačke županije.

Vjerojatno se njegovi prinosi razvoju hrvatske geografije mogli sažeti u nekoliko najvažnijih točaka:

1. Unapređenje industrijske geografije kao specijalnosti ekonomske (socijalne) geografije. Uvođenje dostignuća europske i svjetske industrijske geografije u hrvatsku geografiju. Razrada i proširenje metodologije industrijske geografije. Analiza industrije kao najvažnije privredne djelatnosti i razrada njezine strukture, odnosa među industrijskim granama i odnosa industrije prema drugim gospodarskim granama, te osobito analiza industrije kao važnog čimbenika transformacije geografskog prostora. Nastojao je ojačati uvođenje kvantitativnih i grafičkih metoda u industrijsku geografiju te je usmjeravao geoekološki pristup proučavanju sekundarnog sektora.

2. Prinosi razvoju historijske geografije odnose se na afirmaciju proučavanja malih geografskih cjelina i naselja. Historijsko-geografskom znanstvenom obradom niza mjesta, općina i županija, osobito u sjevernoj Hrvatskoj, gdje je studija lokalnih područja bilo izrazito malo, unaprijedio je hrvatsku geografiju. Postavio je specifičnu metodologiju, koja je u historijskoj geografiji afirmirala geoekološki pristup. Polazi se od zemlje, dakle fizičko-geografskih značajki, te ljudi, odnosno demografskih strukturalnih i migracijskih osobina, do značajki naseljenosti (ruralnih i urbanih struktura) i društvenog, političkog i ekonomskog razvoja. U objašnjavanju funkcija i procesa u nekom povijesnom razdoblju primjenjivao je brojne geografske, pa i kvantitativne metode i mjerila.

3. Razvijanje i afirmacija geografskog istraživanja proizvodnje, proizvodnih jedinica i poduzetništva. Kroz knjige i studije brojnih poduzeća, pa i proizvodnih sustava, razradio je specifičnu metodologiju. Tek je djelomice primjenjivao kronološku metodu, a razvio je ekološko-demografsko-ekonomsku analizu s ugradbom svih komponenata koje su utjecale

na razvoj i promjene. S modernim kvantitativnim i grafičkim metodama i mjerilima razrađuju se strukture, funkcije i procesi u nekom poduzeću od priprema i uvjeta osnivanja, početnog razvoja do današnjice.

4. Osobito značajan je prinos popularizaciji znanosti, prvenstveno geografije, povijesti, povijesti umjetnosti, etnologije i demografije. To je ostvareno objavljivanjem velikog broja popularnih članaka u dnevnom tisku, periodici, zbornicima i dijelovima knjiga, ali i uredničkim radom.

Na osnovi svojih znanstvenih doprinosa 2006. je izabran za člana suradnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u I. Razredu za društvene znanosti, dok je redovitim članom postao 2016. godine. S Akademijom je aktivno počeo suradnju znanstvenim skupom o Virovitici (1984.), a razvio ju kao tehnički urednik i koautor obimnog *Virovitičkog zbornika 1234-1984* (1986.). Potom je od 1989. do 1993. bio voditelj Akademijinih timova za izradu idejnih projekata brzih cesta Sveta Helena-Vrbovec-Koprivnica-Gola, Vrbovec-Bjelovar-Virovitica i prometnog čvora Vrbovec u okviru Znanstvenog savjeta za promet. Od 2019. bio je voditelj Odsjeka za etnologiju (i urednik Zbornik za narodni život i običaje), od 2020. voditelj Zavoda za znanstvenoistraživački rad HAZU u Bjelovaru (i urednik tamošnjeg časopisa Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru), te od 2018. godine glavni urednik časopisa Rad Razreda za društvene znanosti. Bio je i član Znanstvenog vijeća Zavoda za znanstvenoistraživački rad u Križevcima te član Odbora za nagrade i Odbora za utvrđivanje postojanja djela koje nije u skladu s ugledom i dostojanstvom člana HAZU.

Geografska struka, koju je gotovo misionarski zagovarao te aktivno živio gotovo do posljednjih dana, najbolje mu se može zahvaliti i odužiti kroz nastavak barem nekih nakladničkih, znanstvenih, stručnih i prosvjetiteljskih djelatnosti koje je započeo.

HRVOJE PETRIĆ